

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΣΕΕ

ΔΙΚΤΥΟ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ
2012 - 2015

Δίκτυο Υπηρεσιών Πληροφόρησης & Συμβουλευτικής εργαζομένων

Ασφαλιστικά Θέματα

«Συντάξεις Αναπηρίας»

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
"ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ"
2007 - 2013
ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ
ΣΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ	2
ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ	4
1. Κατηγορίες δικαιούχων.....	4
1.1 Βαριά αναπηρία	4
1.2 Συνήθης αναπηρία	4
1.3 Μερική αναπηρία.....	5
1.4 Προϋπάρχουσα αναπηρία	5
2. Εκτίμηση αναπηρίας	5
2.1 Αρμόδια όργανα.....	5
2.2 Προσφυγές	6
3. Προϋποθέσεις συνταξιοδότησης λόγω αναπηρίας	7
3.1 Σύνταξη αναπηρίας από κοινή νόσο	7
3.2 Σύνταξη αναπηρίας από εργατικό ατύχημα	8
3.3 Σύνταξη αναπηρίας από ατύχημα εκτός εργασίας.....	9
3.4 Σύνταξη αναπηρίας από επαγγελματική ασθένεια	9
4. Μονιμοποίηση των συντάξεων αναπηρίας	10
5. Ποσό σύνταξης	12
6. Στέρωση σύνταξης	12
Πηγές.....	13
Συντακτική ομάδα	13

ΘΕΜΑ	ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ
ΕΝΝΟΙΑ ΔΙΑΔΟΧΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	Ο εννοιολογικός προσδιορισμός της <i>αναπηρίας</i> βασίζεται κυρίως στον βαθμό της διαπιστούμενης ανατομοφυσιολογικής βλάβης με πρόσθετα κριτήρια μόνο τη μόρφωση, την επαγγελματική απασχόληση και τον τόπο απασχόλησης του κρινόμενου.
ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ	Βαριά αναπηρία → ποσοστό αναπηρίας 80% και άνω. Για τον προσδιορισμό της ασφαλιστικής αναπηρίας της κατηγορίας αυτής, το μορφωτικό επίπεδο είναι το μόνο συγκρίσιμο κριτήριο. Συνήθης αναπηρία → ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω. Για τον προσδιορισμό της ασφαλιστικής αναπηρίας της κατηγορίας αυτής, εκτός από το μορφωτικό επίπεδο, λαμβάνεται υπόψη και η επαγγελματική απασχόληση του δικαιούχου. Μερική αναπηρία → ποσοστό αναπηρίας 50% και άνω. Για τον προσδιορισμό της ασφαλιστικής αναπηρίας της κατηγορίας αυτής, λαμβάνονται υπόψη όλα τα στοιχεία της αγοράς εργασίας.
ΚΕΝΤΡΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ	Σύμφωνα με τον Ν. 3863/2010 δημιουργήθηκε το Κέντρο Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕ.Π.Α.), υπαγόμενο στη Διεύθυνση Αναπηρίας και Ιατρικής της Εργασίας της Διοίκησης ΙΚΑ.ΕΤΑΜ, για την εξασφάλιση της ενιαίας υγειονομικής κρίσης όσον αφορά τον καθορισμό του βαθμού αναπηρίας των ασφαλισμένων όλων των ασφαλιστικών φορέων, συμπεριλαμβανομένου του Δημοσίου, καθώς και των ανασφάλιστων, για τους οποίους απαιτείται η πιστοποίηση της αναπηρίας.
ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ & ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ	1. Σύνταξη αναπηρίας από κοινή νόσο Προϋποθέσεις: α) 4.500 τουλάχιστον ημέρες εργασίας ή β) 1.500 ημέρες εργασίας, από τις οποίες τουλάχιστον 600 μέσα στα τελευταία 5 έτη πριν από εκείνο στο οποίο επήλθε η αναπηρία ή γ) 300 τουλάχιστον ημέρες εργασίας και να μην έχει συμπληρωθεί το 21ο έτος της ηλικίας του ενδιαφερομένου. Οι εν λόγω ημέρες εργασίας (300) αυξάνονται ανά 120 κατά μέσο όρο για κάθε έτος ηλικίας μετά τη συμπλήρωση του 21ου έτους και μέχρι να συμπληρωθεί ο αριθμός των 4.200 ημερών εργασίας. 2. Σύνταξη αναπηρίας από εργατικό ατύχημα Προϋποθέσεις: α) Έστω και μία ημέρα στην ασφάλιση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ. β) Το ατύχημα πρέπει να έχει χαρακτηριστεί εργατικό. 3. Σύνταξη αναπηρίας από ατύχημα εκτός εργασίας α) ½ των ημερών ασφάλισης που απαιτούνται για τη χορήγηση σύνταξης από <u>κοινή νόσο</u>. β) Το ατύχημα πρέπει να έχει χαρακτηριστεί ότι συνέβη εκτός εργασίας. 4. Σύνταξη αναπηρίας από επαγγελματική ασθένεια α) Ο ελάχιστος χρόνος ο οποίος, ανάλογα με την επαγγελματική ασθένεια, ορίζεται στον Κανονισμό Ασθένειας του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ (άρθρο 40). β) Η προσβολή του ασφαλισμένου από την επαγγελματική νόσο θα πρέπει να έχει διαπιστωθεί ιατρικώς κατά τη διάρκεια της απασχόλησης.
ΜΟΝΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ	Για τους ασφαλισμένους πριν από την 1/1/1993 α) Όταν ο ενδιαφερόμενος έχει συμπληρώσει το 55ο έτος της ηλικίας του ή η γυναίκα το 50ό και συνταξιοδοτείται συνεχώς επί 7 έτη και κατά τη διάρκεια της συνταξιοδότησής του έχει εξεταστεί από Υγειονομική Επιτροπή

	τουλάχιστον τρεις φορές. β) Όταν ο ενδιαφερόμενος έχει συμπληρώσει το 60ό έτος της ηλικίας του ή η γυναίκα το 55ο και συνταξιοδοτείται συνεχώς επί 5 έτη και κατά τη διάρκεια της συνταξιοδότησής του έχει εξεταστεί από Υγειονομική Επιτροπή τουλάχιστον δύο φορές. γ) Όταν ο ενδιαφερόμενος έχει συνταξιοδοτηθεί συνεχώς επί 12ετία, ανεξαρτήτως φύλου και ορίου ηλικίας. δ) Όταν ο ενδιαφερόμενος συνταξιοδοτείται συνεχώς ή με διακοπές επί 20ετία και οπωσδήποτε συνεχώς κατά την τελευταία 3ετία, ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας. Για τους ασφαλισμένους μετά την 1/1/1993 α) Όταν ο ενδιαφερόμενος έχει συμπληρώσει το 55ο έτος της ηλικίας του και συνταξιοδοτείται συνεχώς επί 7 έτη και κατά τη διάρκεια της συνταξιοδότησής του έχει εξεταστεί από Υγειονομική Επιτροπή τουλάχιστον τρεις φορές. β) Όταν ο ενδιαφερόμενος έχει συμπληρώσει το 60ό έτος της ηλικίας του και συνταξιοδοτείται συνεχώς επί 5 έτη και κατά τη διάρκεια της συνταξιοδότησής του έχει εξεταστεί από Υγειονομική Επιτροπή τουλάχιστον δύο φορές.
ΠΟΣΟ ΣΥΝΤΑΞΗΣ	• Ο ασφαλισμένος που κρίνεται βαριά ανάπηρος (με ποσοστό αναπηρίας 80% και άνω) δικαιούται πλήρες ποσό σύνταξης. • Ο ασφαλισμένος που κρίνεται ανάπηρος (με ποσοστό αναπηρίας 67%-79,9%) δικαιούται το 75% του πλήρους ποσού της σύνταξης, εκτός εάν έχει πραγματοποιήσει 6.000 ημέρες ασφάλισης ή εάν η αναπηρία οφείλεται κυρίως σε ψυχική πάθηση, οπότε δικαιούται το πλήρες ποσό. • Ο ασφαλισμένος που κρίνεται μερικά ανάπηρος (με ποσοστό αναπηρίας 50%-66,9%) δικαιούται το 50% της πλήρους σύνταξης, εκτός εάν η αναπηρία του οφείλεται κυρίως σε ψυχική πάθηση, οπότε δικαιούται το 75% του πλήρους ποσού.
ΣΧΕΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ	N. 3863/2010, Εγκύκλιοι ΙΚΑ

ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ

Σύμφωνα με τον Ν. 1902/90 διαφοροποιείται ο εννοιολογικός προσδιορισμός της αναπηρίας και βασίζεται κυρίως στον βαθμό της διαπιστούμενης ανατομοφυσιολογικής βλάβης με πρόσθετα κριτήρια μόνο τη μόρφωση, την επαγγελματική απασχόληση και τον τόπο απασχόλησης του κρινόμενου.

1. Κατηγορίες δικαιούχων

Με βάση τα ανωτέρω διαμορφώνονται τρεις συνταξιοδοτικές βαθμίδες αναπηρίας: α) Η βαριά αναπηρία β) η συνήθης αναπηρία και γ) η μερική αναπηρία.

1.1 Βαριά αναπηρία

Ο ασφαλισμένος θεωρείται βαριά ανάπηρος αν λόγω πάθησης ή βλάβης ή εξασθένησης σωματικής ή πνευματικής, μεταγενέστερης της υπαγωγής του στην ασφάλιση, ετήσιας τουλάχιστον διάρκειας κατά ιατρική πρόβλεψη, δεν μπορεί να κερδίζει από εργασία που ανταποκρίνεται στις δυνάμεις, στις δεξιότητες και στη μόρφωσή του περισσότερο από το ένα πέμπτο (1/5) του ποσού που συνήθως κερδίζει σωματικά και πνευματικά υγιής άνθρωπος της ίδιας μόρφωσης. Δηλαδή, όταν παρουσιάζει ποσοστό αναπηρίας 80% και άνω.

Για τον προσδιορισμό της ασφαλιστικής αναπηρίας της κατηγορίας αυτής, το μορφωτικό επίπεδο είναι το μόνο συγκρίσιμο κριτήριο.

1.2 Συνήθης αναπηρία

Ο ασφαλισμένος θεωρείται ανάπηρος αν λόγω πάθησης ή βλάβης ή εξασθένησης σωματικής ή πνευματικής, μεταγενέστερης της υπαγωγής του στην ασφάλιση, διάρκειας ενός έτους το λιγότερο κατά ιατρική πρόβλεψη, δεν μπορεί να κερδίζει από εργασία που ανταποκρίνεται στις δυνάμεις, στις δεξιότητες, στη μόρφωση και στη συνηθισμένη επαγγελματική του απασχόληση περισσότερο από το ένα τρίτο (1/3) του ποσού που συνήθως κερδίζει στην ίδια επαγγελματική κατηγορία σωματικά και πνευματικά υγιής άνθρωπος της ίδιας μόρφωσης. Δηλαδή, όταν παρουσιάζει ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω (νοείται βέβαια μέχρι 79,9%).

Για τον προσδιορισμό της ασφαλιστικής αναπηρίας της κατηγορίας αυτής, εκτός από το μορφωτικό επίπεδο λαμβάνεται υπόψη και η επαγγελματική απασχόληση του δικαιούχου.

1.3 Μερική αναπηρία

Ο ασφαλισμένος θεωρείται μερικά ανάπηρος αν λόγω πάθησης ή βλάβης ή εξασθένησης σωματικής ή πνευματικής, μεταγενέστερης της υπαγωγής του στην ασφάλιση εξάμηνης το λιγότερο κατά ιατρική πρόβλεψη διάρκειας, δεν μπορεί να κερδίζει από εργασία που ανταποκρίνεται στις δυνάμεις, στις δεξιότητες, στη μόρφωση και στη συνηθισμένη επαγγελματική του απασχόληση περισσότερο από το μισό ($1/2$) του ποσού που συνήθως κερδίζει στην ίδια περιφέρεια και επαγγελματική κατηγορία σωματικά και πνευματικά υγιής άνθρωπος της ίδιας μόρφωσης. Δηλαδή, όταν παρουσιάζει ποσοστό αναπηρίας 50% και άνω (νοείται βέβαια μέχρι 67%).

Για τον προσδιορισμό της ασφαλιστικής αναπηρίας της κατηγορίας αυτής, λαμβάνονται υπόψη όλα τα στοιχεία της αγοράς εργασίας, δηλαδή μόρφωση, επαγγελματική απασχόληση και τόπος εργασίας.

1.4 Προϋπάρχουσα αναπηρία

Ο ασφαλισμένος δικαιούται συντάξεως αναπηρίας έστω και αν η πάθηση ή βλάβη ή εξασθένηση σωματική ή πνευματική είναι προγενέστερη της υπαγωγής του στην ασφάλιση εφόσον καθίσταται ανίκανος για την εργασία του λόγω ουσιώδους επιδείνωσης και πληροί τις προϋποθέσεις που ορίζουν οι διατάξεις που αφορούν τον φορέα στον οποίο ασφαρίζεται. Εξυπακούεται ότι για τη χορήγηση της σύνταξης θα πρέπει να πληρούνται και οι χρονικές προϋποθέσεις που θέτει η νομοθεσία του ΙΚΑ (βλέπε παρακάτω).

Δεν απαιτείται επιδείνωση ή νέα πάθηση ως προϋπόθεση για τη χορήγηση σύνταξης λόγω αναπηρίας, προκειμένου για ασφαλισμένο ο οποίος κατέστη ανάπηρος κατά τη διάρκεια της ασφάλισής του και με την πάθηση αυτή συνέχισε να εργάζεται κανονικά.

2. Εκτίμηση αναπηρίας

2.1 Αρμόδια όργανα

Σύμφωνα με τον Ν. 3863/2010 δημιουργήθηκε το Κέντρο Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕ.Π.Α.), υπαγόμενο στη Διεύθυνση Αναπηρίας και Ιατρικής της Εργασίας της Διοίκησης ΙΚΑ.ΕΤΑΜ, για την εξασφάλιση της ενιαίας υγειονομικής κρίσης όσον αφορά τον καθορισμό του βαθμού αναπηρίας των ασφαλισμένων όλων των ασφαλιστικών φορέων,

Οι γνωματεύσεις των Υγειονομικών Επιτροπών για τα ασφαλιστικά όργανα του Ιδρύματος έχουν τόσο συμβουλευτικό όσο και δεσμευτικό χαρακτήρα. Συμβουλευτικό χαρακτήρα έχουν σχετικά με την επίδραση της σωματικής πάθησης ή βλάβης στη βιοποριστική ικανότητα του ασφαλισμένου, ενώ δεσμευτικό χαρακτήρα έχουν σχετικά με την κρίση τους που αναφέρεται στα αίτια, στην έκταση και στη διάρκεια της σωματικής πάθησης ή βλάβης, διότι στην περίπτωση αυτή απαιτούνται ειδικές επιστημονικές γνώσεις.

Για την απονομή σύνταξης αναπηρίας κατά πρώτο λόγο αποφαινόμενοι οι Υγειονομικές Επιτροπές και στη συνέχεια τα κατά νόμο αρμόδια ασφαλιστικά όργανα και τα διοικητικά δικαστήρια. Επισημαίνεται ότι, κατά την εκτίμηση του κάθε βαθμού αναπηρίας, το ποσοστό αυτής που οφείλεται σε ιατρικά κριτήρια δεν μπορεί να αυξηθεί από τις Τοπικές Διοικητικές Επιτροπές μέχρι δεκαεπτά (17) ποσοστιαίες μονάδες λόγω κοινωνικών κριτηρίων και κριτηρίων αγοράς εργασίας. Η αρμοδιότητα αυτή παραμένει στους Διευθυντές των Υποκαταστημάτων, οι οποίοι, μετά την οριστικοποίηση της γνωμάτευσης και πριν από την έκδοση της απόφασης, μπορούν να κάνουν ασφαλιστική κρίση στο σώμα της γνωμάτευσης, χορηγώντας αυξημένο ποσοστό (μέχρι 17 μονάδες), με βάση το οποίο θα εκδίδεται η απόφαση συνταξιοδότησης.

Επισημαίνεται ότι τα ασφαλιστικά όργανα δεν μπορούν να προχωρήσουν σε ασφαλιστική κρίση για χρονικό διάστημα που δεν καλύπτεται από την Υγειονομική Επιτροπή. Παράλληλα, τα Διοικητικά Δικαστήρια δεν μπορούν να αναγνωρίσουν δικαίωμα για λήψη ασφαλιστικής παροχής για χρονικό διάστημα διαφορετικό εκείνου στο οποίο αναφέρεται η γνωμάτευση της αρμόδιας Υγειονομικής Επιτροπής.

2.2 Προσφυγές

Η γνωμάτευση της Α/βάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής προσβάλλεται με προσφυγή ενώπιον της αρμόδιας κατά τόπο Β/βάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής, από μεν τον ασφαλισμένο μέσα σε δέκα (10) ημέρες αφότου του κοινοποιήθηκε αντίγραφο ή περίληψη της γνωμάτευσης, από δε τα ασφαλιστικά όργανα του Ιδρύματος μέσα σε σαράντα (40) ημέρες από την έκδοση της γνωμάτευσης.

3. Προϋποθέσεις συνταξιοδότησης λόγω αναπηρίας

Οι ασφαλισμένοι δικαιούνται να λάβουν σύνταξη αναπηρίας από το ΙΚΑ εφόσον έχουν συμπληρώσει ορισμένο χρόνο ασφάλισης και είναι ανάπηροι κατά την έννοια του ισχύοντος νόμου. Έτσι, διακρίνονται οι παρακάτω κατηγορίες για τις οποίες χορηγείται σύνταξη αναπηρίας από το ΙΚΑ:

3.1 Σύνταξη αναπηρίας από κοινή νόσο

Στην περίπτωση που ο ασφαλισμένος κριθεί από τις Υγειονομικές Επιτροπές του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ ανάπηρος με συντάξιμο ποσοστό αναπηρίας από πάθηση που οφείλεται σε κοινή νόσο, δικαιούται σύνταξη λόγω αναπηρίας:

- Ασφαλισμένοι πριν από την 1/1/1993

Α. Εάν έχει πραγματοποιήσει τις χρονικές προϋποθέσεις που προβλέπονται για τη χορήγηση σύνταξης γήρατος, δηλαδή 4.500 τουλάχιστον ημέρες εργασίας στην ασφάλιση του Ιδρύματος

ή

Β. Εάν έχει πραγματοποιήσει στην ασφάλιση 1.500 ημέρες εργασίας, από τις οποίες τουλάχιστον 600 μέσα στα τελευταία 5 έτη πριν από εκείνο στο οποίο επήλθε η αναπηρία,¹

ή

Γ. Εάν έχει πραγματοποιήσει 300 τουλάχιστον ημέρες εργασίας και δεν έχει συμπληρώσει το 21ο έτος της ηλικίας του. Οι εν λόγω ημέρες εργασίας (300) αυξάνονται ανά 120 κατά μέσο όρο για κάθε έτος ηλικίας, μετά τη συμπλήρωση του 21ου έτους και μέχρι να συμπληρωθεί ο αριθμός των 4.200 ημερών εργασίας.

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται αναλυτικότερα η εξέλιξη των ηλικιακών ορίων με τις αντίστοιχες ημέρες εργασίας:

¹ Εάν κατά τη διάρκεια της 5ετίας αυτής ο ασφαλισμένος έχει επιδοτηθεί λόγω ασθένειας ή ανεργίας ή έχει συνταξιοδοτηθεί, η περίοδος των πέντε ετών επεκτείνεται για το αντίστοιχο προς την επιδότηση ή τη συνταξιοδότηση διάστημα.

ΜΕΧΡΙ ΤΟ...	ΗΜΕΡΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		ΜΕΧΡΙ ΤΟ...	ΗΜΕΡΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
21ο έτος	300		38ο έτος	2.340
22ο έτος	420		39ο έτος	2.460
23ο έτος	540		40ο έτος	2.580
24ο έτος	660		41ο έτος	2.700
25ο έτος	780		42ο έτος	2.820
26ο έτος	900		43ο έτος	2.940
27ο έτος	1.020		44ο έτος	3.060
28ο έτος	1.140		45ο έτος	3.180
29ο έτος	1.260		46ο έτος	3.300
30ο έτος	1.380		47ο έτος	3.420
31ο έτος	1.500		48ο έτος	3.540
32ο έτος	1.620		49ο έτος	3.660
33ο έτος	1.740		50ο έτος	3.780
34ο έτος	1.860		51ο έτος	3.900
35ο έτος	1.980		52ο έτος	4.020
36ο έτος	2.100		53ο έτος	4.140
37ο έτος	2.220		54ο έτος	4.200

Πρέπει να επισημανθεί ότι, από τις ανωτέρω κατά περίπτωση ημέρες εργασίας, οι 300 ημέρες πρέπει να έχουν πραγματοποιηθεί στα αμέσως προηγούμενα πέντε (5) έτη από εκείνο στο οποίο κατέστη ανάπηρος ο ασφαλισμένος. Επίσης, και για τους ασφαλισμένους που έχουν συμπληρώσει το 54ο έτος της ηλικίας τους, οι απαιτούμενες ημέρες εργασίας περιορίζονται στις 4.200, από τις οποίες οι 300 τουλάχιστον την τελευταία 5ετία.

3.2 Σύνταξη αναπηρίας από εργατικό ατύχημα

Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, παρακάτω παρουσιάζονται οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση σύνταξης αναπηρίας όταν οφείλεται σε εργατικό ατύχημα:

A. Ο ασφαλισμένος πρέπει να έχει κριθεί από τις Υγειονομικές Επιτροπές του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ ανάπηρος με συντάξιμο ποσοστό αναπηρίας.

B. Ο ασφαλισμένος πρέπει να έχει πραγματοποιήσει στην ασφάλιση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ έστω και μία ημέρα.

Γ. Το ατύχημα πρέπει να έχει χαρακτηριστεί εργατικό.

3.3 Σύνταξη αναπηρίας από ατύχημα εκτός εργασίας

Οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση σύνταξης αναπηρίας όταν οφείλεται σε ατύχημα εκτός εργασίας είναι οι παρακάτω:

- A. Ο ασφαλισμένος πρέπει να έχει κριθεί από τις Υγειονομικές Επιτροπές του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ ανάπηρος με συντάξιμο ποσοστό αναπηρίας.
- B. Ο ασφαλισμένος πρέπει να έχει πραγματοποιήσει στην ασφάλιση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ τις μισές από τις ημέρες ασφάλισης που απαιτούνται για τη χορήγηση σύνταξης από κοινή νόσο.²
- Γ. Το ατύχημα πρέπει να έχει χαρακτηριστεί ότι συνέβη εκτός εργασίας.

3.4 Σύνταξη αναπηρίας από επαγγελματική ασθένεια

Για τη χορήγηση σύνταξης αναπηρίας στους ασφαλισμένους του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ λόγω επαγγελματικής ασθένειας απαιτούνται τα παρακάτω:

- A. Ο ασφαλισμένος πρέπει να έχει κριθεί από τις Υγειονομικές Επιτροπές του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ ανάπηρος με συντάξιμο ποσοστό αναπηρίας.
- B. Ο ασφαλισμένος πρέπει να έχει ασφαλιστεί στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ τον ελάχιστο χρόνο ο οποίος, ανάλογα με την επαγγελματική ασθένεια, ορίζεται στον Κανονισμό Ασθένειας του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ (άρθρο 40).
- Γ. Η προσβολή του ασφαλισμένου από την επαγγελματική νόσο θα πρέπει να έχει διαπιστωθεί ιατρικώς κατά τη διάρκεια της απασχόλησης.
- Στην περίπτωση διακοπής της απασχόλησης του ασφαλισμένου, η ιατρική διαπίστωση της επαγγελματικής ασθένειας θα πρέπει να έχει γίνει, ανάλογα με την επαγγελματική ασθένεια, μέσα στον αντίστοιχο οριζόμενο από το άρθρο 40 του ΚΑ μέγιστο χρόνο από τη διακοπή της απασχόλησης.

² Ο ασφαλισμένος που έχει υποστεί ατύχημα εκτός εργασίας, δικαιούται να λάβει σύνταξη και σε περίπτωση κατά την οποία, καίτοι είναι ανάπηρος από την αιτία αυτή, συμπληρώνει μετά το ατύχημα τον αριθμό των ημερών εργασίας που απαιτούνται για τη συνταξιοδότησή του (Συμβ. Επικρ. 2110/1989, 4400/1990).

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

- Ως αφετηρία για τη θεμελίωση δικαιώματος σε σύνταξη λόγω αναπηρίας λαμβάνεται ο χρόνος εμφάνισης της ασφαλιστικής αναπηρίας ο οποίος συμπίπτει με τον χρόνο υποβολής της αίτησης για συνταξιοδότηση, καθώς η επίκληση της αναπηρίας ως αιτία συνταξιοδότησης εναπόκειται στη βούληση του ασφαλισμένου.
- Δεν αποκλείεται, όμως, στην περίπτωση που ζητείται προχρονολόγηση της αναπηρίας με σκοπό τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος, ο έλεγχος για τη διαπίστωση της συμπλήρωσης των χρονικών προϋποθέσεων να αναχθεί σε χρόνο προγενέστερο της υποβολής της αίτησης για συνταξιοδότηση. Έτσι, η συμπλήρωση των γενικών χρονικών προϋποθέσεων ελέγχεται κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης για συνταξιοδότηση, ενώ η συμπλήρωση των ειδικών χρονικών προϋποθέσεων κατά τον χρόνο που προχρονολογείται η εμφάνιση της αναπηρίας.
- Ως πέμπτο έτος μπορεί να υπολογιστεί και το έτος εκδήλωσης της αναπηρίας.
- Για τη χορήγηση σύνταξης αναπηρίας λόγω ατυχήματος εκτός εργασίας απαιτείται αυτός που υπέστη το ατύχημα να είναι άμεσα ασφαλισμένος του Ιδρύματος, δηλαδή να υπάρχει εργασιακή σχέση κατά τον χρόνο του ατυχήματος.
- Εάν η αναπηρία οφείλεται σε εργατικό ατύχημα και κοινή νόσο, ο ασφαλισμένος δικαιούται να λάβει σύνταξη αναπηρίας από εργατικό ατύχημα ή κοινή νόσο, ανάλογα με το ποια από τις δύο αιτίες είναι προέχουσα της ανικανότητας, σύμφωνα με την κρίση του αρμόδιου υγειονομικού και ασφαλιστικού οργάνου του Ιδρύματος.

4. Μονιμοποίηση των συντάξεων αναπηρίας

Οι συντάξεις αναπηρίας χορηγούνται για όσο διάστημα διαρκεί η αναπηρία με βάση τις γνωματεύσεις των υγειονομικών επιτροπών. Τα αρμόδια όργανα του ΙΚΑ δύνανται, οποτεδήποτε κρίνουν σκόπιμο, να υποβάλλουν σε νέα ιατρική εξέταση τους συνταξιούχους λόγω αναπηρίας. Εάν η υγειονομική επιτροπή γνωματεύσει ότι η αναπηρία είναι μόνιμη, τότε η σύνταξη χορηγείται συνεχώς και χωρίς καμία διακοπή. Οι παρακάτω κατηγορίες συνταξιούχων δεν υπόκεινται σε επανεξέταση:

- Για τους ασφαλισμένους πριν από την 1/1/1993

α) Όταν ο ενδιαφερόμενος έχει συμπληρώσει το 55ο έτος της ηλικίας του ή η γυναίκα του το 50ό και συνταξιοδοτείται συνεχώς επί 7 έτη και κατά τη διάρκεια της συνταξιοδότησής του έχει εξεταστεί από Υγειονομική Επιτροπή τουλάχιστον τρεις φορές.

β) Όταν ο ενδιαφερόμενος έχει συμπληρώσει το 60ό έτος της ηλικίας του ή η γυναίκα του το 55ο και συνταξιοδοτείται συνεχώς επί 5 έτη και κατά τη διάρκεια της συνταξιοδότησής του έχει εξεταστεί από Υγειονομική Επιτροπή τουλάχιστον δύο φορές.

γ) Όταν ο ενδιαφερόμενος έχει συνταξιοδοτηθεί συνεχώς επί 12ετία, ανεξαρτήτως φύλου και ορίου ηλικίας.

δ) Όταν ο ενδιαφερόμενος συνταξιοδοτείται συνεχώς ή με διακοπές επί 20ετία και οπωσδήποτε συνεχώς κατά την τελευταία 3ετία, ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας.

• Για τους ασφαλισμένους μετά την 1/1/1993

α) Όταν ο ενδιαφερόμενος έχει συμπληρώσει το 55ο έτος της ηλικίας του και συνταξιοδοτείται συνεχώς επί 7 έτη και κατά τη διάρκεια της συνταξιοδότησής του έχει εξεταστεί από Υγειονομική Επιτροπή τουλάχιστον τρεις φορές.

β) Όταν ο ενδιαφερόμενος έχει συμπληρώσει το 60ό έτος της ηλικίας του και συνταξιοδοτείται συνεχώς επί 5 έτη και κατά τη διάρκεια της συνταξιοδότησής του έχει εξεταστεί από Υγειονομική Επιτροπή τουλάχιστον δύο φορές.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Σύμφωνα με το άρθρο 16 παρ. 1 του Ν. 3846/2010, καθορίζεται επ' αόριστον η διάρκεια της αναπηρίας των ασφαλισμένων των ασφαλιστικών οργανισμών αρμοδιότητας Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης που κρίνονται από τις αρμόδιες Υγειονομικές Επιτροπές με ποσοστό αναπηρίας 80% και άνω ως πάσχοντες από: α) Σύνδρομο Down, αυτισμό, υψηλού βαθμού νοητική υστέρηση, β) ακρωτηριαστικές βλάβες άνω ή κάτω άκρων, γ) φωκομέλειες, δ) νεφρική ανεπάρκεια τελικού σταδίου ή ε) έχουν υποβληθεί σε μεταμόσχευση νεφρών ή άλλων συμπαγών οργάνων, στ) τυφλότητας, ζ) παραπληγία τετραπληγία και η) ινώδης κυστική νόσος.

Η ίδια παράγραφος αναφέρει ότι καθορίζονται και άλλες, πλην των ανωτέρω, παθήσεις για τις οποίες η διάρκεια της αναπηρίας των ασφαλισμένων καθορίζεται επ' αόριστον.

5. Ποσό σύνταξης

Το ποσό που δικαιούται ο ανάπηρος ασφαλισμένος διαφοροποιείται ανάλογα με το ποσοστό αναπηρίας του, τον αριθμό των ημερών εργασίας που έχει πραγματοποιήσει στην ασφάλιση και σε ορισμένες φορές από το είδος της πάθησής του. Πιο συγκεκριμένα,

- Ο ασφαλισμένος που κρίνεται βαριά ανάπηρος (με ποσοστό αναπηρίας 80% και άνω) δικαιούται πλήρες ποσό σύνταξης.
- Ο ασφαλισμένος που κρίνεται ανάπηρος (με ποσοστό αναπηρίας 67%-79,9%) δικαιούται το 75% του πλήρους ποσού της σύνταξης, εκτός εάν έχει πραγματοποιήσει 6.000 ημέρες ασφάλισης ή εάν η αναπηρία οφείλεται κυρίως σε ψυχική πάθηση, οπότε δικαιούται το πλήρες ποσό.
- Ο ασφαλισμένος που κρίνεται μερικά ανάπηρος (με ποσοστό αναπηρίας 50%-66,9%) δικαιούται το 50% της πλήρους σύνταξης, εκτός αν η αναπηρία του οφείλεται κυρίως σε ψυχική πάθηση, οπότε δικαιούται το 75% του πλήρους ποσού.

6. Στέρηση σύνταξης

Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, εάν ο ασφαλισμένος κατέστη ανάπηρος από πρόθεση ή πλημμέλημα ή κακούργημα, το οποίο διέπραξε ο ίδιος και η ενοχή του αποδεικνύεται δικαστικώς, εκπίπτει του δικαιώματος προς λήψη σύνταξης αναπηρίας. Εάν όμως υφίστανται μέλη της οικογένειάς του, τότε αυτά δικαιούνται τη σύνταξη την οποία θα δικαιούνταν σε περίπτωση θανάτου του ασφαλισμένου.

Πηγές

- Λαναράς, Κ. (2013). *Η Ασφάλιση στο ΙΚΑ*, Αθήνα: Εκδόσεις Σάκκουλα.
- Εγκύκλιοι ΙΚΑ 56/1983, 85/1990, 5/1991, 16/1991, 43/1995, 22/2004, 45/2010, 16/2011, 63/2011, 67/2011.
- Έγγραφο ΙΚΑ Σ30/18/20.5.2003.
- Νόμος 3863/2010.

Συντακτική ομάδα

Παναγιώτης Νάτσης, Άντα Σταμάτη